

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie przeglądu układu o stowarzyszeniu między UE a Meksykiem

(opinia z inicjatywy własnej)

(2016/C 013/19)

Sprawozdawca: José Isaías RODRÍGUEZ GARCÍA-CARO

Współsprawozdawca: Juan MORENO PRECIADO

Na sesji plenarnej 10 lipca 2014 r. Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny postanowił, zgodnie z art. 29 ust. 2 regulaminu wewnętrznego, sporządzić opinię z inicjatywy własnej w sprawie

przeglądu układu o stowarzyszeniu między UE a Meksykiem

(opinia z inicjatywy własnej).

Sekcja Stosunków Zewnętrznych, której powierzono przygotowanie prac Komitetu w tej sprawie, przyjęła swoją opinię dnia 16 lipca 2015 r.

Na 510. sesji plenarnej w dniach 16–17 września 2015 r. (posiedzenie z dnia 17 września 2015 r.) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny przyjął 92 głosami (4 osoby wstrzymały się od głosu) następującą opinię:

1. Wnioski i zalecenia

1.1. Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny (EKES) jest zdania, że ożywienie stosunków z Meksykiem powinno nastąpić z perspektywy całości stosunków Unii Europejskiej z Ameryką Łacińską i Karaibami oraz że oprócz kwestii o charakterze czysto gospodarczym i handlowym należy również wskazać wartość innych wzajemnych powiązań na płaszczyźnie historycznej i kulturowej, które mogą stanowić przeciwwagę dla rosnącego wpływu na tym kontynencie wymiaru panamerykańskiego i krajów Pacyfiku. W kontekście globalizacji Meksyk i UE łączą więzi kulturowe, wspólne języki i, co najistotniejsze, wartości, które tworzą szczególne powiązania między tymi społeczeństwami. Konieczne jest rozwijanie i pogłębianie wzajemnych powiązań, które muszą oczywiście prowadzić do przyjęcia zbieżnego stanowiska na forach międzynarodowych.

1.2. EKES uważa, że zamiast rozpoczynania od samego początku i negocjowania całkowicie nowego układu skuteczniejsze byłoby przeprowadzenie dogłębnego przeglądu już istniejącego układu i poszerzenie jego zakresu na podstawie doświadczeń zebranych podczas 15 lat jego funkcjonowania.

1.3. EKES uważa, że należy bezzwłocznie utworzyć wspólny komitet konsultacyjny (WKK), w skład którego wejdzie 9 lub 12 przedstawicieli EKES-u, a także taka sama liczba przedstawicieli meksykańskich organizacji społeczeństwa obywatelskiego. WKK musi zostać uznany przez organy zarządzające układem, którym musi przedstawić propozycje społeczeństwa obywatelskiego. WKK będzie posiadać uprawnienia doradcze w zakresie ogólnej treści układu, jednak bez uszczerbku dla ustanowienia innych mechanizmów uczestnictwa w odniesieniu do określonych kwestii z dziedziny handlu i zrównoważonego rozwoju. EKES domaga się również, by przyszły układ uwzględniał tego rodzaju komitet.

1.4. Nowy układ powinien obejmować rozdział wymagający od stron ratyfikacji i przestrzegania konwencji i rezolucji Międzynarodowej Organizacji Pracy (MOP) w odniesieniu do podstawowych zasad i praw społecznych, obejmujących cele MOP dotyczące „godnej pracy”, a w szczególności konwencji MOP nr 98 dotyczącej stosowania zasad prawa organizowania się i rokowań zbiorowych.

1.5. Ponadto należy poprawić pewne aspekty obecnego układu w dziedzinie handlu i inwestycji związane z barierami pozataryfowymi, **układami** o promowaniu i wzajemnej **ochronie inwestycji**, własnością intelektualną i pogłębieniem współpracy w dziedzinie opodatkowania w celu położenia kresu oszustwom podatkowym i uchylaniu się od opodatkowania.

1.6. Należy na nowo określić priorytety współpracy, dając pierwszeństwo aspektom zawartym w sojuszu strategicznym, tak by priorytety te były ze sobą wzajemnie powiązane i tworzyły pozytywną synergię, która była dotychczas niewystarczająca ze względu na brak odpowiedniego powiązania pomiędzy poszczególnymi projektami.

1.7. EKES pragnie zwłaszcza wskazać trzy obszary, które uważa za priorytetowe dla wzmocnionej współpracy: poprawę sprawowania rządów, badania naukowe i techniczne oraz współpracę w dziedzinie rozwoju zrównoważonego, zmiany klimatu i ochrony środowiska naturalnego.

2. Stosunki między Unią Europejską a Meksykiem w ogólnym kontekście stosunków z Ameryką Łacińską

2.1. Kontakty między Europą a Ameryką Łacińską i Karaibami już od ponad dziesięciolecia wydają się być pozbawione energii. Dla obecnych przywódców po obu stronach Atlantyku wyzwaniem jest ożywienie tych kontaktów i nadanie im nowej dynamiki.

2.2. Jest oczywiste, że Ameryka Łacińska znajduje się pod wpływem rozwoju całego kontynentu amerykańskiego, a także coraz większego wzajemnego uzależnienia gospodarczego od krajów Pacyfiku, w szczególności Chin. Jednakże relacje między Europą a Ameryką Łacińską opierają się na więzach kulturowych, wspólnych językach i wartościach tworzących głębokie związki między ich społeczeństwami, dzięki którym oba regiony mogą w złożonym kontekście globalizacji korzystać ze wspólnych korzeni kulturowych i historycznych wykraczających poza zwykłe cele i wartości handlowe. W ramach tego podejścia stosunki gospodarcze należy traktować jako kolejny element całości, zamiast stawiać je w centrum zainteresowania i czynić z nich motyw przewodni, w odróżnieniu od tego, jak może być w innych regionach świata.

2.3. Jednocześnie można zauważyć, że pomimo tego, iż Meksyk jest partnerem strategicznym UE, stosunki między nim a Unią Europejską rozwijały się do tej pory wolniej niż z innymi krajami. Widać w nich pewne znużenie, co oznacza, że bardziej niż kiedykolwiek wcześniej konieczne jest uwzględnienie w dyskusji i poddanie refleksji nowych aspektów, dzięki którym możliwe będzie nadanie wspomnianym stosunkom nowej energii.

3. Kontekst

3.1. Znaczenie Meksyku dla Unii Europejskiej wynika między innymi z następujących kwestii: po pierwsze, ze znacznej, 120-milionowej liczby ludności, jego 2-procentowego udziału w światowym PKB i wskaźnika PKB na osobę wynoszącego około 9 000 EUR, które czynią z niego bardzo ważnego partnera handlowego w skali globalnej. Drugą przyczyną są jego przynależność do układu NAFTA i związane z tym konsekwencje gospodarcze i dyplomatyczne w odniesieniu do globalnych porozumień transatlantyckich z Ameryką Północną i procesu z Heiligendam, po trzecie zaś z Unią łączy go rozległe więzy kulturowe, dzięki którym wkład Unii Europejskiej może wesprzeć wysiłki rządu meksykańskiego mające na celu wzmocnienie struktur społecznych, aby społeczeństwo w większym stopniu opierało się na zasadach sprawiedliwości i współżyło w bardziej pokojowych warunkach.

3.2. W 1997 r. Unia Europejska i Meksyk podpisały umowę o partnerstwie gospodarczym oraz koordynacji politycznej i współpracy, która weszła w życie w 2000 r. Umowa ta opiera się na trzech głównych filarach: dialogu politycznym, handlu i współpracy.

3.3. W październiku 2008 r. Rada Europejska zatwierdziła zawarcie partnerstwa strategicznego między Meksykiem a UE, a w ramach kontynuacji w maju 2010 r. przyjęto wspólny plan wykonawczy towarzyszący wspomnianemu partnerstwu, obejmujący czternaście konkretnych działań i inicjatyw o charakterze wielostronnym, cztery o zasięgu regionalnym i kolejnych czternaście w zakresie stosunków dwustronnych. Na potrzeby jego wdrożenia utworzono szeroką gamę mechanizmów zinstytucjonalizowanego dialogu między Meksykiem a UE, takich jak szczyt dwuletni (obejmujący forum dialogu ze społeczeństwem obywatelskim, wspólny komitet roczny, wspólną komisję parlamentarną i nie więcej niż dziewięć dialogów sektorowych, które dotyczą różnych tematów, od praw człowieka i zmiany klimatu po kwestie kulturowe).

3.4. Współpraca między Meksykiem a Unią Europejską toczy się w ramach czterech uzupełniających się formuł. Pierwszą jest współpraca dwustronna, której priorytetowymi tematami w okresie programowania 2007–2013 były: spójność społeczna, zrównoważona gospodarka i konkurencyjność, edukacja i kultura. Drugą formą jest współpraca w kwestiach sektorowych, takich jak prawa człowieka i demokracja, podmioty niepaństwowe, środowisko naturalne i bezpieczeństwo jądrowe, zdrowie, migracja i azyl. Na trzeciej pozycji plasuje się aktywny udział Meksyku w programach regionalnych dla całej Ameryki Łacińskiej i Karaibów. Wreszcie, czwartą formą współpracy jest bezpośredni udział Meksyku w innych programach wspólnotowych, takich jak siódmy program ramowy w zakresie badań.

3.5. W ostatnich latach wielokrotnie zarówno Meksyk, jak i UE wskazywały na konieczność wzmocnienia i rozszerzenia wzajemnych stosunków, a mówiąc ściślej, w dziedzinie handlu postulowano pogłębienie umowy o wolnym handlu obowiązującej od 1997 r. i wzmocnienie współpracy, zarówno wielostronnej, jak i w zakresie stosunków Unii Europejskiej ze wszystkim krajami Ameryki Łacińskiej i Karaibów.

4. Ocena obecnej sytuacji

4.1. Na początku kadencji przewodniczącego Peñy Nieta (grudzień 2012 r.) główne partie podpisały „Pakt dla Meksyku”, a rząd wprowadził następnie szereg reform zmierzających do modernizacji gospodarki i państwa w celu zwiększenia dynamiki gospodarki meksykańskiej. Niemniej zagrożeniem dla aktywności gospodarczej w Meksyku będzie porażka w walce mającej na celu wyeliminowanie przemocy i zapewnienie pełnego poszanowania praw człowieka. Zwalczenie sieci przestępczych w celu ograniczenia przemocy, która w ostatnich latach się nasiliła, nie przyniosło jeszcze pożądanych efektów, gdyż wciąż powszechne są masowe zabójstwa, zaginięcia, uprowadzenia itd. Trzeba podkreślić, że przedsięwzięto szereg środków na szczeblu federalnym (krajowy program praw człowieka, koordynacja między samorządami lokalnymi a rządem krajowym i federalnym, restrukturyzacja państwowej policji i Prokuratury Krajowej) w celu wyeliminowania braku koordynacji różnych obszarów polityki i niedopuszczenia do przypadków współsprawstwa lub udziału policji w przestępstwach.

4.2. Z wyłącznie handlowego punktu widzenia umowę z 1997 r. można uznać za umiarkowanie korzystną dla obu stron. Wielkość wzajemnego handlu wzrosła trzykrotnie w latach 2003–2013, a Meksyk zwiększył swój udział w eksporcie Unii Europejskiej z 1 % do 1,7 %, natomiast Unia Europejska utrzymuje przez wszystkie te lata niemal niezmienną nadwyżkę handlową w wysokości od 7 do 10 mld EUR. Wyniki te stawiają Meksyk na siedemnastej pozycji na liście najważniejszych partnerów handlowych UE, z udziałem w wysokości 1 % całego importu Unii Europejskiej oraz, jak wspomniano, 1,7 % całego eksportu UE. Niemniej jednak wartości te mieszczą się poniżej 2 % udziału Meksyku w światowym PKB, a jednocześnie Unia Europejska jest jego trzecim partnerem handlowym po Stanach Zjednoczonych i Chinach.

4.3. Jednocześnie dokonano znaczących inwestycji bezpośrednich, tak Unii Europejskiej w Meksyku (11,138 mld EUR tylko w okresie 2008–2012), jak Meksyku w Unii (w szczególności w takich branżach, jak cementowa, telekomunikacyjna i spożywcza). Ogółem Meksyk podpisał ze wszystkimi państwami Unii Europejskiej dwustronne traktaty o ochronie inwestycji. Istnieje również umowa dwustronna między Meksykiem a Europejskim Bankiem Inwestycyjnym na potrzeby finansowania działalności w tym kraju, co od 2000 r. umożliwiło udzielenie narzędzi kredytowych na kwotę 495 mln EUR. Niemniej nie poczyniono odpowiednich postępów w zakresie zwalczania oszustw podatkowych.

4.4. Jednak wysokość inwestycji jest uwarunkowana tradycyjną meksykańską polityką ograniczania dostępu inwestorów zagranicznych w sektorach strategicznych, takich jak energetyka lub usługi pocztowe (zapis w konstytucji Meksyku), lub do usług telekomunikacyjnych i lądowego transportu pasażerskiego. Wiele z tych zasad zostało wyeliminowanych za sprawą planu rozwoju Meksyku na lata 2013–2018. Komitet ma nadzieję, że znaczne postępy, które przy tym poczyniono, kontynuowane będą w przyszłości, i że uwzględniona zostanie opinia całego społeczeństwa meksykańskiego.

4.5. W dziedzinie wsparcia meksykańskiego społeczeństwa obywatelskiego i jego wzmocnienia opracowano wiele różnych wspólnych projektów, począwszy od utworzenia Laboratorium Spójności Społecznej, przez liczne projekty w dziedzinie równości i ochrony nieletnich finansowane przez Europejski Instrument na rzecz Wspierania Demokracji i Praw Człowieka, aż po piętnaście projektów związanych z tak zwanymi podmiotami niepaństwowymi. Oprócz tego rozwijano inicjatywy związane ze zdrowiem ludności, migracją i azylem.

4.6. W celu wzmocnienia konkurencyjności i ochrony środowiska opracowano inicjatywy w ramach projektu w dziedzinie konkurencyjności i innowacji (PROCEL) mające na celu promowanie meksykańskich MŚP oraz różne inicjatywy sektorowe w dziedzinie rolnictwa, zmiany klimatu i bezpieczeństwa jądowego. Jednocześnie meksykańscy naukowcy, ośrodki badań naukowych oraz uczelnie wyższe w tym kraju mają dostęp do programu „Horyzont 2020” Unii Europejskiej.

4.7. Opracowano interesujące projekty w dziedzinie kultury, w ramach I i II etapu „Funduszu na rzecz kultury Unia Europejska–Meksyk”, którego głównym partnerem po stronie meksykańskiej była Krajowa Rada ds. Kultury i Sztuki (CONACULTA).

4.8. Kwestią, która czasami powodowała pewne różnice w interpretacji, było stosowanie zasad „spójności i warunkowości” promowanych przez Unię Europejską w zewnętrznych umowach z innymi krajami i regionami. Mówiąc ściśle, niektórzy partnerzy meksykańscy interpretowali kwestie warunkowości jako „ingerencję w sprawy wewnętrzne”, zwłaszcza w związku ze wzmacnianiem demokracji, praw człowieka i traktowaniem społeczności autochtonicznych. EKES uważa, że aspekty te muszą zostać uwzględnione podczas przyszłego przeglądu układu.

4.9. Wspólny plan wykonawczy z 2010 r. wdrażający partnerstwo strategiczne UE–Meksyk stanowił, że: „Meksyk i UE zobowiązują się do wzmocnienia obszarów dyskusji politycznej w regionie i pobudzenia dialogu międzyregionalnego, w szczególności z Grupą z Rio, na szczytach Ameryka Łacińska i Karaiby–Unia Europejska (ALCUE), oraz promowania współpracy trójstronnej poprzez Projekt Integracji i Rozwoju Mezoameryki. Meksyk i UE przeanalizują jednocześnie możliwości podjęcia współpracy trójstronnej z innymi regionami świata, jak Afryka”.

4.10. Zważywszy, że Meksyk jest krajem o wystarczająco wysokim PKB, istnieje poważne ryzyko, że może przestać otrzymywać pomoc na współpracę dwustronną przyznawaną przez Komisję Europejską krajom słabiej rozwiniętym.

4.11. Analiza dokumentów z wielu spotkań międzynarodowych odbywających się zarówno na poziomie Komisji Europejskiej i Parlamentu Europejskiego, jak i samego EKES-u i jego meksykańskich odpowiedników nie dostarcza konkretnych danych pozwalających stwierdzić, że strategiczne partnerstwo przynosi zauważalne wyniki odpowiadające jego znaczeniu politycznemu. W dokumentach tych powtarzają się dyplomatyczne sformułowania, które potwierdzają, że ani nie poświęca się dostatecznej uwagi istniejącym drobnym różnicom, ani nie formułuje się dokładnych wytycznych, aby można było dogłębnie realizować wspomniane partnerstwo strategiczne.

4.12. Negocjacje w sprawie transatlantyckiego partnerstwa handlowo-inwestycyjnego między Stanami Zjednoczonymi a Unią Europejską (Transatlantic Trade and Investment Partnership – TTIP) w sposób nieunikniony wpłyną na stosunki krajów Ameryki Północnej, zarówno z UE, jak i w całym regionie.

4.13. Jak podkreślił już w 2012 r. komisarz odpowiedzialny za handel Karel de Gucht⁽¹⁾, chociaż Meksyk i UE jako pierwsi zawarli w 1997 r. umowę o wolnym handlu, dzięki kolejnym umowom z wieloma krajami Ameryki i reszty świata ulepszono i pogłębiono postanowienia we wspomnianej umowie. W związku z tym istnieje ryzyko, że ma ona charakter przestarzały i nie czyni z Meksyku liczącego się partnera Unii Europejskiej pod względem politycznym, handlowym i strategicznym. Od czasu tego oświadczenia niewiele dokonało się rzeczywistych zmian w celu dopracowania obowiązujących umów, także w kontekście czysto handlowym i gospodarczym.

5. Udział społeczeństwa obywatelskiego

5.1. Dla dodania dynamiki temu procesowi EKES uważa za konieczne, by władze obu stron zatwierdziły w samej umowie, w ramach negocjacji mających na celu jej nowelizację, utworzenie wspólnego komitetu konsultacyjnego złożonego w równej liczbie z przedstawicieli EKES-u i meksykańskiego społeczeństwa obywatelskiego.

5.2. Oczekiwania związane z klauzulą „demokratyczną” wzbudziły w licznych organizacjach meksykańskich, a także europejskich zainteresowanie udziałem w monitorowaniu wdrażania kompleksowej umowy. W odpowiedzi na to zapotrzebowanie wspólny komitet utworzony przez rząd meksykański i Komisję Europejską podjął decyzję o powołaniu forum dialogu władz i społeczeństwa obywatelskiego Meksyku i Unii Europejskiej.

⁽¹⁾ Karel de Gucht, komisarz odpowiedzialny za handel, „Open for business: The European Union's relations with México in a changing world”, przemówienie na forum EU Chambers/PromEXICO, Meksyk, 12 grudnia 2012 r.

5.3. Pierwsze forum odbyło się w Brukseli w listopadzie 2002 r. z udziałem ponad dwustu organizacji biznesowych, związkowych, pozarządowych i różnych stowarzyszeń. EKES również miał na nim swoich przedstawicieli. Od tego czasu odbyło się pięć forów, na przemian w Meksyku i Europie. Podczas wszystkich forów przedstawiono wnioski do organów uczestniczących w kompleksowej umowie, które je odnotowały, lecz oprócz pojedynczych tematów ich nie rozpatrzyły.

Wśród najczęściej powtarzających się wniosków w ramach tych forów należy zwrócić szczególną uwagę na konieczność instytucjonalizacji tego dialogu między organami władzy a społeczeństwem obywatelskim obu stron. Między innymi proponuje się ustanowienie stałej częstotliwości forum na co dwa lata, a także utworzenie Społecznego Centrum Monitorowania i wspólnego komitetu konsultacyjnego.

5.4. Forum odbywało się z pewną regularnością, lecz nie z wymaganą częstotliwością. Na przykład 6. forum, które miało odbyć się w Meksyku we wrześniu 2014 r., dotychczas nie zostało zorganizowane.

5.5. Społeczne Centrum Monitorowania, którego utworzenie najpierw zostało zatwierdzone przez organy władzy, do tej pory nie działa, a jego cele i skład nie zostały określone. Różne meksykańskie organizacje społeczeństwa obywatelskiego uważają go za narzędzie do obywatelskiej oceny kompleksowej umowy i ograniczają jego zakres do Meksyku, czyli rezygnują z udziału europejskiego.

5.6. W Meksyku nie istnieje rada społeczno-gospodarcza na poziomie krajowym (lecz takie rady istnieją w niektórych stanach federacji), która mogłaby stanowić naturalny odpowiednik EKES-u w UE. Na wniosek różnych sektorów społecznych kilka lat temu opracowano projekt legislacyjny w celu jej utworzenia, ale zakończył się on niepowodzeniem. Różne organizacje, podmioty i jedna ze stanowych rad społeczno-gospodarczych ponownie wnioskuje, aby w ramach obecnych reform politycznych znów uwzględnić wspomniany projekt.

5.7. We wcześniejszych opiniach oraz w ramach kontaktów z organami władzy EKES przedstawiał podobne propozycje w celu poprawy udziału społeczeństwa obywatelskiego w umowie. W opinii EKES-u z 2006 r. w sprawie **stosunków UE–Meksyk** ⁽²⁾ wnioskowano o instytucjonalizację dialogu z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego i wskazywano na art. 49 umowy, w którym przewidziano możliwość „utworzenia jakiegokolwiek innego komitetu lub organu” w celu powołania wspólnego komitetu konsultacyjnego.

5.8. W odniesieniu do ewentualnego utworzenia Meksykańskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego EKES stwierdził, że utworzenie podobnego organu w Meksyku miałoby pozytywne skutki dla wspólnego monitorowania stosunków UE–Meksyk, lecz że uszanuje on w tym względzie decyzje meksykańskiego społeczeństwa obywatelskiego i organów władzy.

6. Perspektywy i ewentualne wytyczne na przyszłość

6.1. W deklaracji brukselskiej ze szczytu UE–CELAC w dniach 10–11 czerwca 2015 r. zaznaczono istotne postępy na drodze do nowelizacji układu UE–Meksyk „w celu jak najszybszego rozpoczęcia negocjacji”. EKES ma nadzieję, że nowy układ zostanie podpisany na podstawie przeglądu i poszerzenia już istniejącego układu, po dokonaniu analizy mocnych i słabych stron stosunków między obiema stronami, z wykorzystaniem doświadczeń związanych z układami o stowarzyszeniu podpisanymi w ostatnich latach między Unią Europejską a różnymi krajami. Jednocześnie układ powinien być elementem dodającym dynamiki całości stosunków Unii Europejskiej z Ameryką Łacińską i Karaibami.

6.2. EKES ma świadomość, że rząd Meksyku i instytucje UE mają rozbieżne wizje roli, którą w tym procesie ma odgrywać społeczeństwo obywatelskie. Jednakże brak kanału, przez który społeczeństwo obywatelskie mogłoby wyrażać swą opinię w zorganizowany sposób, może prowadzić do powstawania alternatywnych form o charakterze populistycznym.

6.3. Zmieniony układ powinien obejmować rozdział wymagający od stron ratyfikacji i przestrzegania konwencji i rezolucji Międzynarodowej Organizacji Pracy (MOP) w odniesieniu do podstawowych praw społecznych, obejmujących cele MOP dotyczące „godnej pracy”.

⁽²⁾ Dz.U. C 88 z 11.4.2006, s. 85.

6.4. Meksyk nie ratyfikował jeszcze konwencji MOP nr 98 ⁽³⁾ dotyczącej stosowania zasad prawa organizowania się i rokowań zbiorowych. Ratyfikacja tej ważnej konwencji i dostosowanie przepisów w tej dziedzinie uniemożliwiłyby stosowanie powszechnej praktyki tak zwanych „umów ochronnych”, które szkodzą dialogowi między pracownikami a przedsiębiorcami. Zobowiązałyby ponadto wszystkie przedsiębiorstwa, meksykańskie czy też zagraniczne, do przestrzegania międzynarodowych norm pracy.

6.5. Oprócz tych aspektów związanych z pracą należy w dziedzinie handlu i inwestycji rozpatrzyć kwestie związane z barierami pozataryfowymi, systemem ochrony inwestycji i ochroną własności intelektualnej, a także ściślejszą współpracę w kwestiach podatkowych w celu zwalczania oszustw podatkowych i uchylania się od opodatkowania.

6.5.1. Stosowna byłaby kompleksowa umowa o inwestycjach z UE, która zastąpiłaby i połączyła umowy dwustronne podpisane uprzednio przez Meksyk z licznymi krajami UE, a jednocześnie zapewniła zgodność z przepisami obowiązującymi w państwach członkowskich UE.

6.5.2. W Meksyku przeprowadzono szeroko zakrojone prace legislacyjne w celu poprawy ochrony praw własności intelektualnej, lecz przepisy te nie zostały skutecznie wprowadzone w życie. Należy opracować sposoby wzmocnienia ich rzeczywistego stosowania, w szczególności w dziedzinie ochrony znaków towarowych przed podrabianiem.

6.5.3. W dziedzinie barier pozataryfowych Meksyk nie zezwala na rejestrowanie uznanych na szczeblu UE oznaczeń geograficznych zagranicznych właścicieli, jak ma to miejsce na przykład w ramach umowy UE z Kolumbią i Peru. Stanowi to znaczną przeszkodę w zwiększeniu handlu wieloma produktami wspólnotowymi.

6.6. Strona meksykańska wskazała również na konieczność poszukiwania sposobów promowania lepszego dostępu produktów rolnych tego kraju do rynków UE, co pomogłoby zmniejszyć istniejącą obecnie lukę w wymianie handlowej.

6.7. Udział zorganizowanego społeczeństwa obywatelskiego Meksyku i Unii Europejskiej powinien mieć szczególne znaczenie dla zadowalającego rozwoju aspektów współpracy zawartych w umowach między obiema stronami. Należy na nowo określić priorytety w tej dziedzinie współpracy w połączeniu z dostępnością środków finansowych, tak by te priorytety wzajemnie się ze sobą wiązały i tworzyły pozytywną synergię, która była dotychczas niewystarczająca ze względu na brak odpowiedniego powiązania pomiędzy poszczególnymi projektami.

6.8. W szczególności EKES pragnie wskazać trzy obszary, które uważa za priorytetowe dla tego udziału: poprawa sprawowania rządów, badania naukowe i techniczne oraz współpraca w dziedzinie rozwoju zrównoważonego i środowiska naturalnego.

6.8.1. Bez wątplenia głównym elementem polityki współpracy musi być kwestia sprawowania rządów. Meksyk musi koniecznie i stopniowo wprowadzać wiele najlepszych praktyk istniejących w tej dziedzinie, dostosowując je do krajowych realiów, aby uporządkować działania społeczeństwa obywatelskiego i umożliwić jego wzmocnienie i skuteczną organizację, tak aby stanowiło ono uzupełnienie tradycyjnej władzy politycznej w Meksyku i wspomagało lepsze stosowanie praw człowieka w tym kraju.

6.8.2. W dziedzinie badań naukowych i technicznych należy promować udział uczelni wyższych i naukowców z Meksyku w programach badań i rozwoju Unii Europejskiej, takich jak „Horyzont 2020”, zwracając szczególną uwagę na dziedziny priorytetowe dla partnerstwa strategicznego, którymi mogą być obszary związane z łagodzeniem zmiany klimatu i przystosowaniem się do niej, w celu znalezienia wspólnych stanowisk w tych kwestiach. W tym kontekście można by zastanowić się nad przywróceniem Funduszu Współpracy Międzynarodowej w dziedzinie Nauki i Technologii Unia Europejska–Meksyk (FONCICYT), który istniał do 2011 r.

⁽³⁾ W kwietniu 2015 r. Meksyk ratyfikował konwencję MOP nr 138 dotyczącą najniższego wieku dopuszczenia do zatrudnienia.

6.8.3. W dziedzinie rozwoju zrównoważonego i środowiska, oprócz konkretnych projektów związanych z przystosowaniem się do zmiany klimatu, można opracować inne konkretne projekty w takich dziedzinach, jak zmniejszenie emisji zanieczyszczeń powietrza, zminimalizowanie zrzutów do środowiska wodnego i zanieczyszczenia wód podziemnych oraz przetwarzanie i recykling odpadów wszelkiego rodzaju.

6.8.4. EKES uważa, że zarówno na poziomie władz w Meksyku, jak i w Unii Europejskiej oraz na poziomie organów parlamentarnych i przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego istnieje wystarczająco dużo możliwości uruchomienia wielu z tych inicjatyw, bez konieczności czekania na owoce podpisania nowego układu. Konkluzje ze szczytów między Unią Europejską, Ameryką Łacińską i Karaibami oraz między UE a Meksykiem z czerwca 2015 r., a także z XIX posiedzenia wspólnej komisji parlamentarnej UE–Meksyk (7–9 lipca 2015 r.) stanowią okazję do rozwoju tych inicjatyw w kontekście regionalnym, a Meksyk powinien być jedną z jego głównych osi.

Bruksela, dnia 17 września 2015 r.

Henri MALOSSE
Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
